

Čtenáři a čtení v ČR (2018)

tisková konference

Národní knihovna ČR

1. 10. 2018

autor prezentace:

Jiří Trávníček

(travnicek@ucl.cas.cz)

MINISTERSTVO
KULTURY

Ústav pro českou literaturu AV ČR
Institute of Czech Literature of the CAS

Osnova prezentace

1. naše výzkumy
2. co sledujeme
3. 2007, 2010, 2013 a 2018
4. čtení
5. nabývání
6. čtenářská socializace
7. veřejné knihovny
8. závěry

1.1 Naše výzkumy

- 2007, 2010, 2013 a 2018 – statistické reprezentativní šetření populace 15+
- 2013-2014 a 2017 – statistické šetření dětské populace
- 2009-2016 – kvalitativní výzkum (čtenářské biografie) populace 15+
- Podpora a financování:

MINISTERSTVO
KULTURY

1.2 Výstupy

ČTEME?

Jiří Trávniček Obyvatelé České republiky a jejich vztah ke knize

HOST

ČTENÁŘI A INTERNAUTI

Jiří Trávniček Obyvatelé České republiky a jejich vztah ke čtení (2010)

HOST

KNIHY A JEJICH LIDÉ

ČTENÁŘSKÉ ŽIVOTOPISY

Jiří Trávniček /ed/	Jaroslav Mešer
Arnonin Bajaja	Věra Menclová
Dana Bláhová	Simona Mrstvičková
Petr Bouda	Jan Novák
Václav Burian	Pavel Kratochvíl Novák
Jaroslav Čižek	Ivo Odehnal
Hana Hantáková	Jiří Palečt
Markéta Hejkalová	Aleš Polán
Ondřej Horák	Jiří Polák
Michal Jareš	Tomáš Rehak
Dana Kalinová	Jiří Růža
Jan Kautzschberger	Helena Stachová
Eva Katrňáková	Jovanka Sotolová
Jan Keller	František Šturm
J. H. Krchovský	Filip Tomáš
Ladislav Kurka	Petr Voříš
Martin Machovec	Josef Žák

HOST

PŘEKNIŽKOVÁNO

Jiří Trávniček Co čteme a kápeme (2013)

HOST

ČESKÉ DĚTI JAKO ČTENÁŘI

Irena Prázová
Kateřina Homolová
Hana Landová
Vít Richter

HOST

1949 Reading Bohemia

Readers and reading in the Czech Republic at the beginning of the 21st century

Jiří Trávniček

ČESKÁ ČTENÁŘSKÁ REPUBLIKA

JIRÍ TRÁVNÍČEK

GENERACE FENOMÉNY ŽIVOTOPISY

HOST

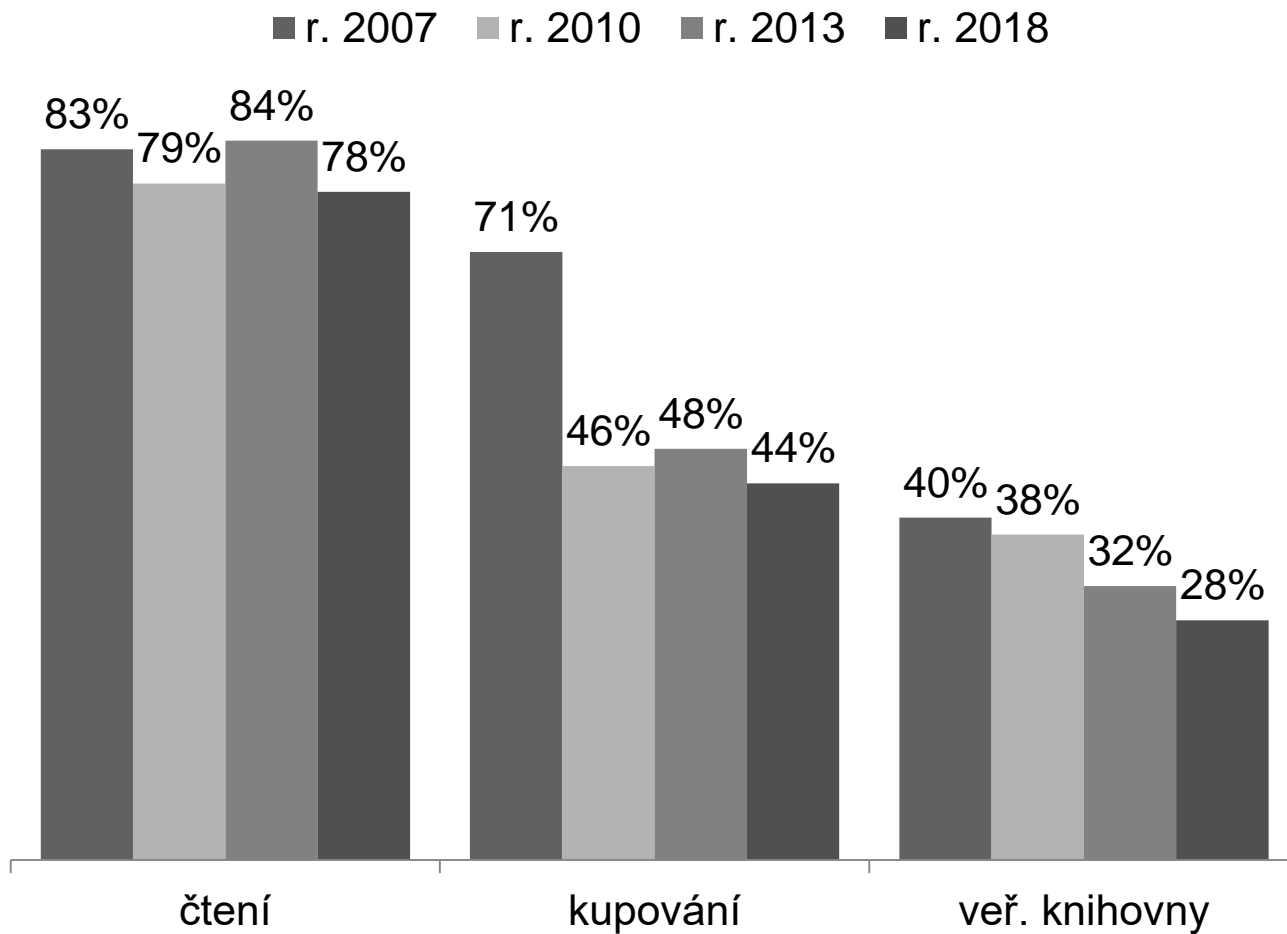
2.1 Co sledujeme

- co, jak často, na čem čteme
- nabývání knih
- veřejné knihovny
- čtení a jiná média, volný čas, zaměstnání

2.2 (Statistický) čtenář

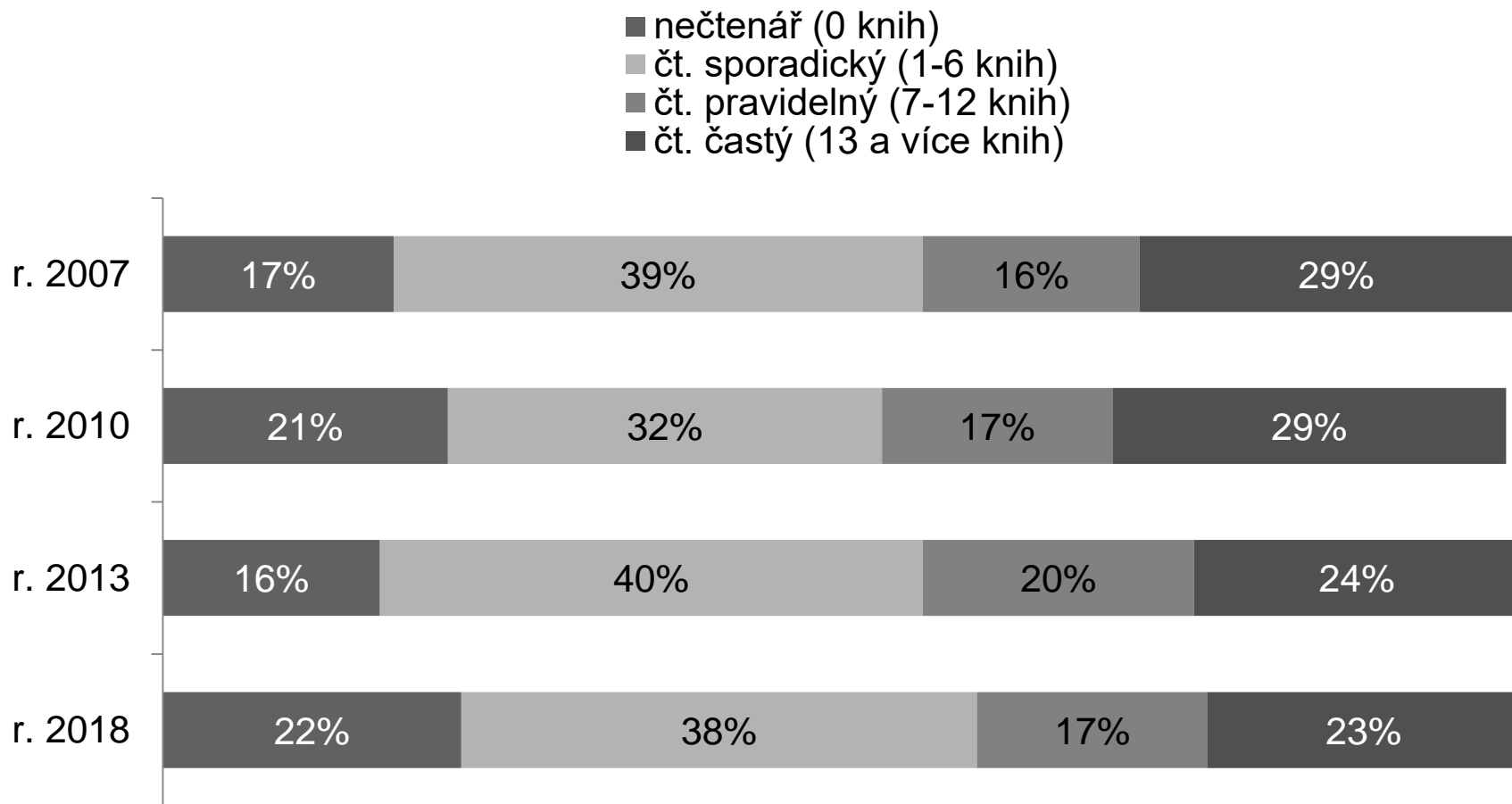
- ten, kdo deklaruje **jednu přečtenou knihu** v průběhu roku – jakoukoli (beletristickou, věcnou, odbornou), k jakémukoliv účelu (kvůli zábavě, informaci, poznání), v jakémkoliv médiu (tištěnou, elektronickou)

3.1 2007, 2010, 2013 a 2018

báze: všichni

3.2 2007, 2010, 2013 a 2018 (čtenáři)

báze: všichni

4.1 Čtení

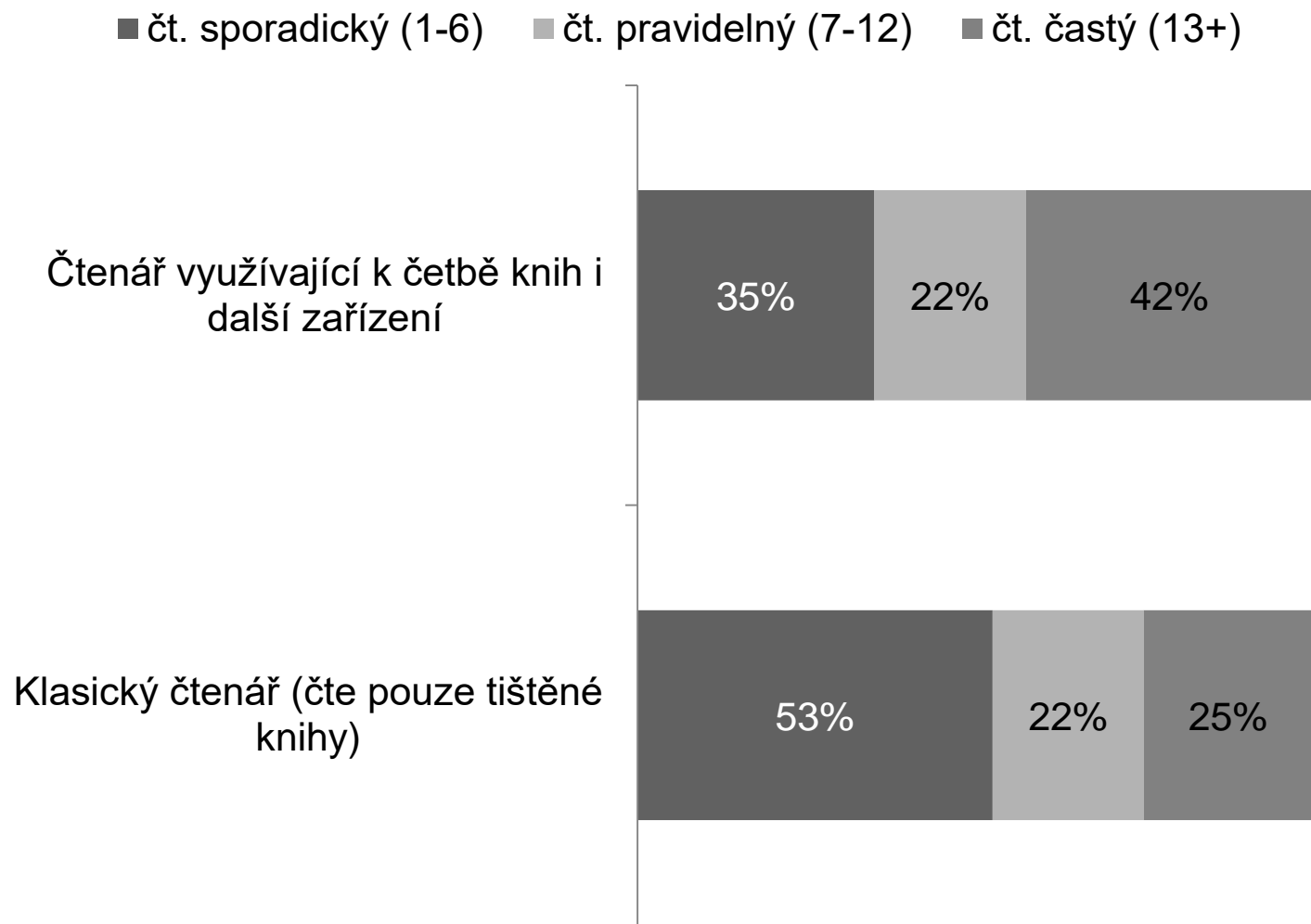
- **78 %** přečetlo za rok aspoň jednu knihu
- každý přečetl v průměru **12,6** knihy
- nejčastější způsob čtení: několikrát týdně
- preferujeme **současnou beletrii oddechovou**

báze: všichni

4.2 E-Čtení

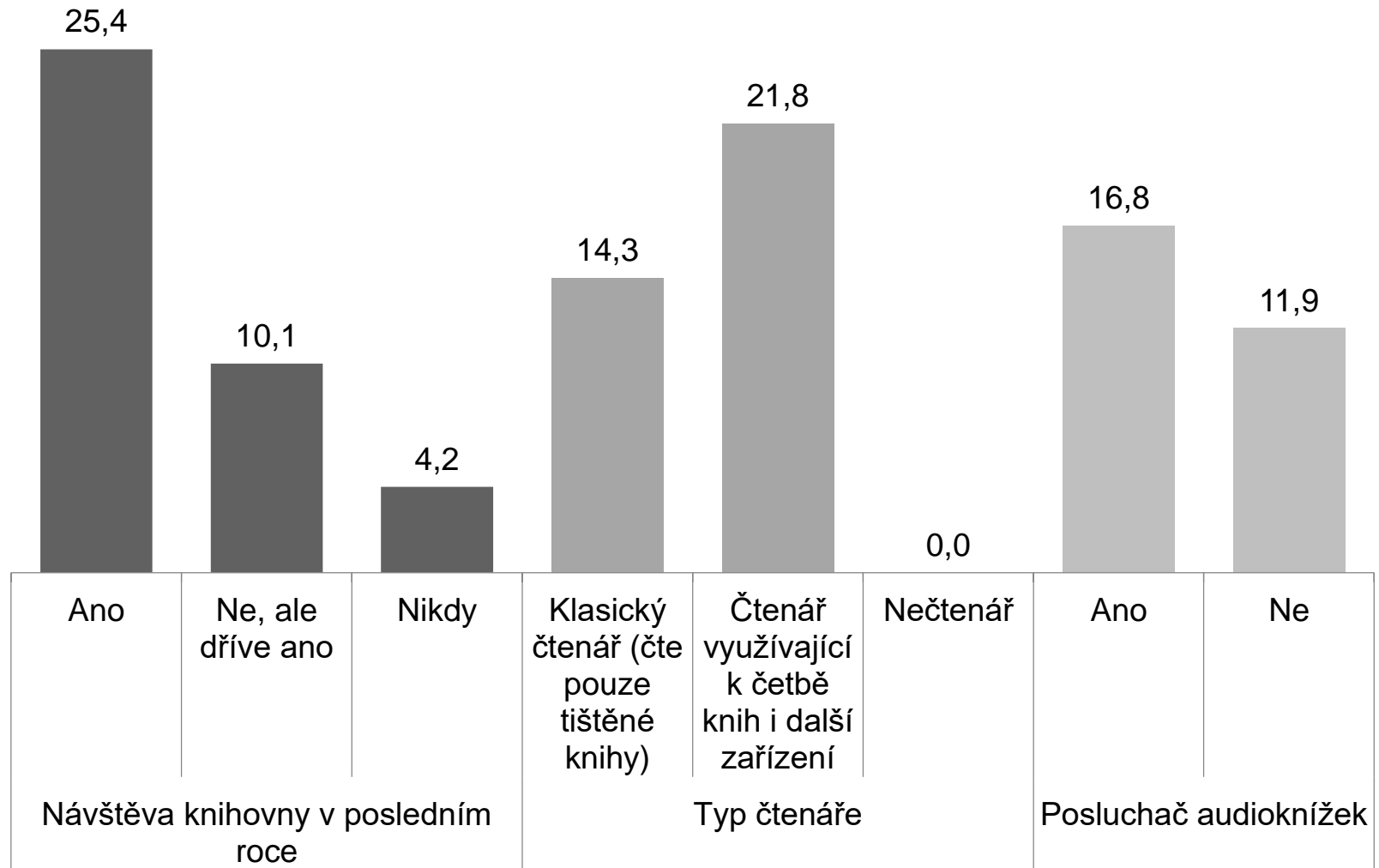
- **18 %** čte aspoň zřídka knihy v elektronické podobě (4 % pravidelně)
- nejvíce preferované zařízení na čtení: **chytrý telefon**
- nejvíce preferovaný žánr na internetu: **zprávy** (a internetová vydání novin a časopisů)
- **14 %** poslouchá aspoň zřídka audioknihy (1 % pravidelně)

4.3 Čtenáři klasičtí a multičtenáři

báze: všichni

4.4 Čtenáři - typy, počty

báze: všichni

4.5 Nejoblíbenější autoři

pořadí	autor	%
1.	Jo Nesbø	5,0
2.	Agatha Christie	3,1
3.	Danielle Steel	3,0
4.	Michal Viewegh	2,9
5.	Stephen King	2,1
6.	Joanne K. Rowling	2,0
7.	Erich Maria Remarque	1,9

báze: ti, kdo odpověděli

4.6 Nejoblíbenější tituly

pořadí	titul	%
1.	<i>Harry Potter</i>	2,9
2.	<i>Osudy dobrého vojáka Švejka</i>	2,0
3.-4.	<i>Vejce a já</i>	1,7
3.-4.	<i>Vinnetou</i>	1,7
5.	<i>Padesát odstínů šedi</i>	1,5
6.	<i>Pán prstenů</i>	1,4
7.	<i>Zaklínač</i>	1,3

báze: ti, kdo odpověděli

5.1 Nabývání

- nejčastější způsob: prostřednictvím **daru**
- **44 %** ob. ČR (15+) koupilo za rok aspoň jednu knihu
- za knihy jsme vydali v průměru: **649,- Kč**
- každý v průměru koupil **2,6** knihy

báze: všichni

5.2 Nabývání (e-knihy)

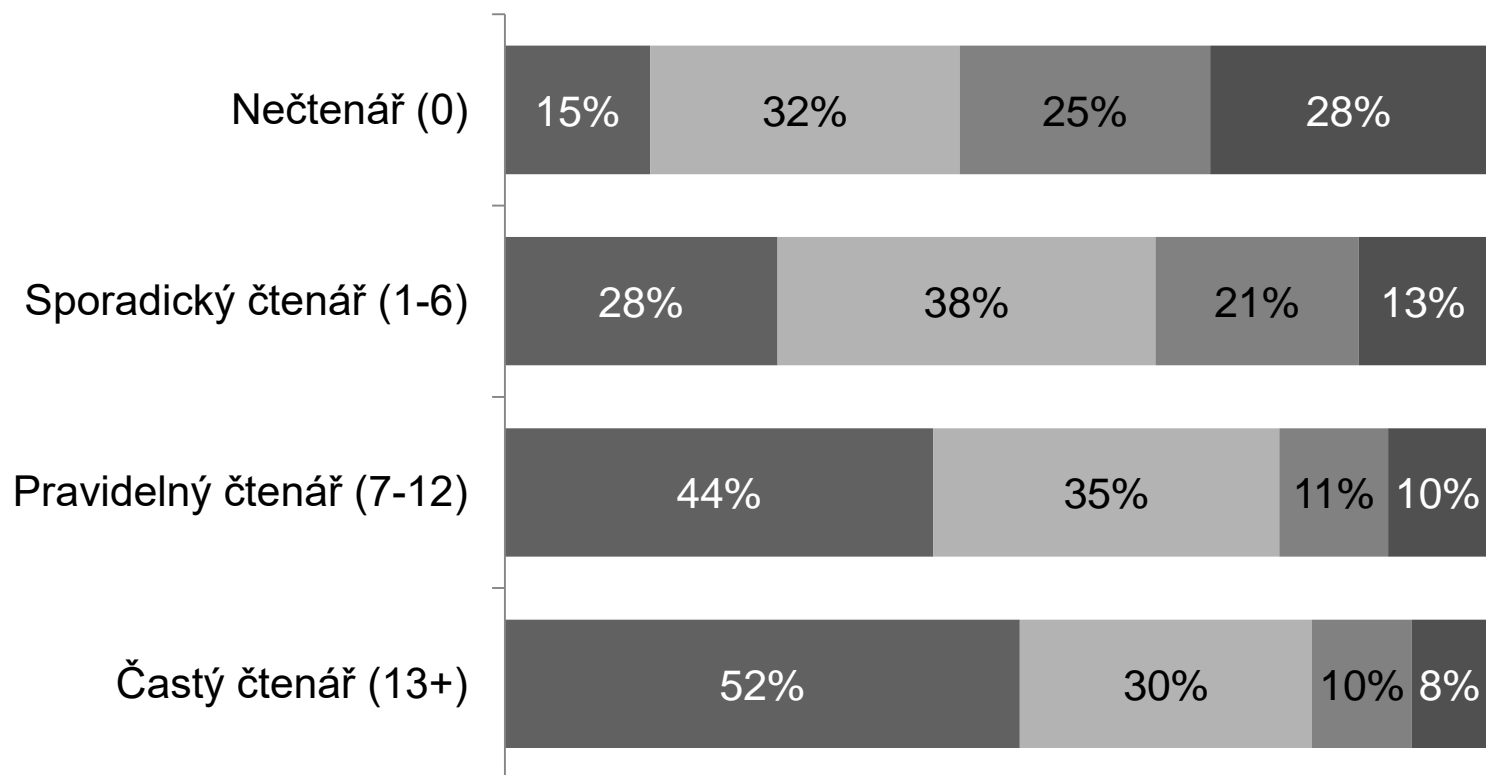
- nejčastější způsob: **volné stažení** z internetu (14 %)
- **legální nákup**: 6 %

6.1 Čtenářská socializace

- **67 %** obyvatelům ČR (15+) někdo v dětství aspoň občas předčítal (33 % pravidelně, 15 % nikdy)
- **73 %** četlo svým dětem či vnoučatům, když byly/a malé/á (39 % pravidelně, 9 % nikdy)
- vztah k **povinné/doporučené četbě**: 33% pozitivní, 31 % neutrální, 30 % negativní

6.2 Pravidelné předčítání (rodiče, prarodiče)

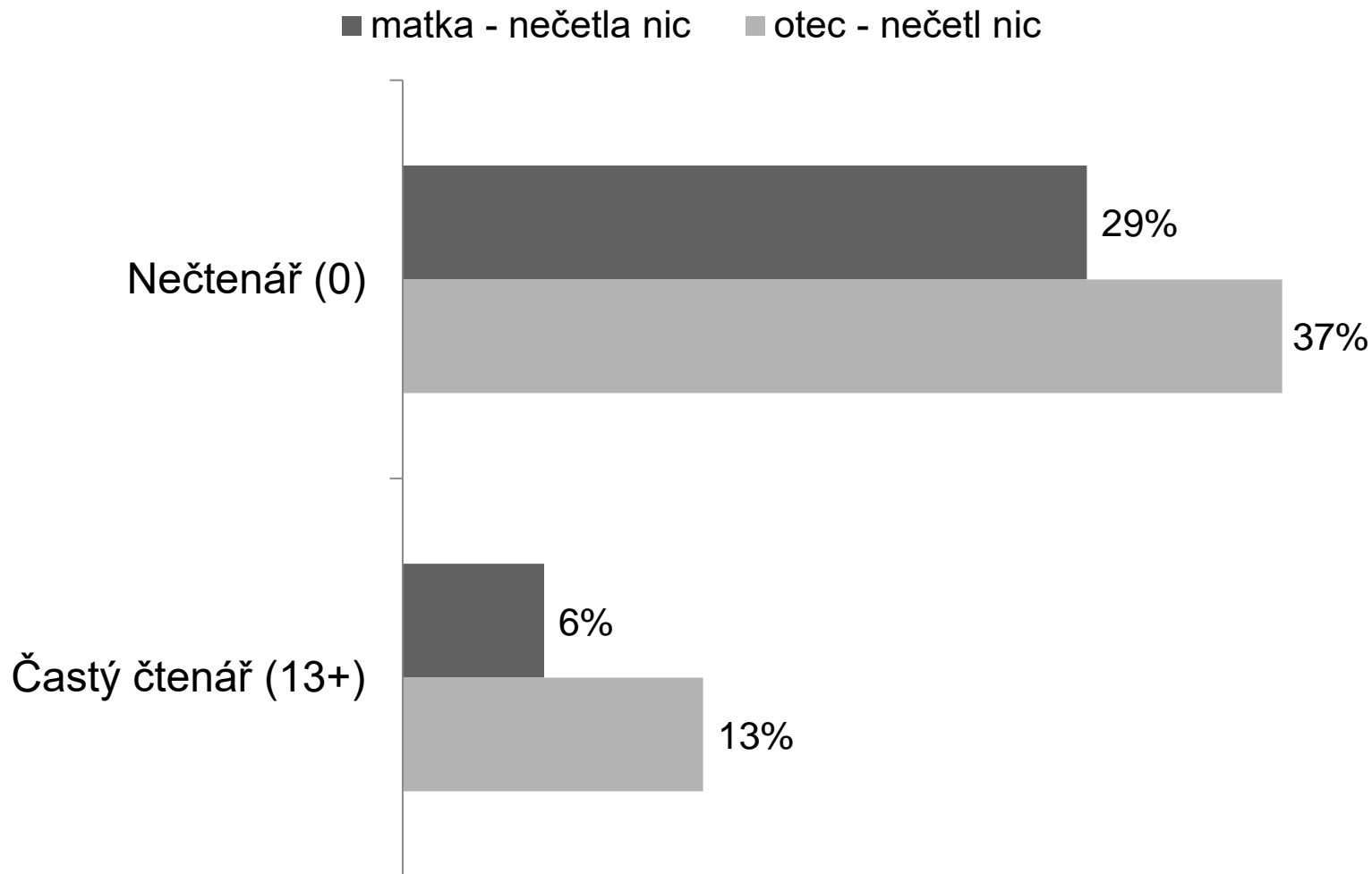
- Pravidelně (tzn. každý den nebo skoro každý den)
- Občas (tzn. několikrát za měsíc)
- Zřídka (tzn. několikrát do roka)
- Nikdy

báze: všichni

6.3 Matka a otec jako čtenáři

Když jste byl/a dítětem, vzpomínáte si, že by Vaši rodiče četli?

báze: všichni

7.1 Veřejné knihovny

- **28 % navštívilo**, 40 % nenevštívilo, ale dříve navštěvovalo, 32 % nikdy nenevštívilo
- **spokojenost** se službami: 86 % spokojeno (2 % nespokojeno)
- služby: 87 % **půjčování knih** (plus 9 % půjčování e-knih), 25 % **půjčování časopisů**, 19 % **čítárna/studovna**

báze: všichni; ti, co navštěvují veř. knihovny

7.2 Veřejné knihovny (obraz)

- umožňují **přístup ke zdrojům** a knihám, které nemáme doma - 94 % souhlas
- jsou důl. **vzdělávací zařízení** - 82 %
- jsou vhodnými místy pro **učení/studium** - 76 %
- jsou atraktivním místem pro **trávení vol. času** - 43 %
- chodit sem **není dnes moderní** - 40 %
- v době internetu **jsou zbytečné** - 23 %
- jsou **zaprášeny sklady** - 15 %

8.1 Závěry (1)

- **mírný**, ale patrný **pokles** ve všech hlavních parametrech české čtenářské kultury
- výrazný pokles ve čtení **časopisů**
- **e-knihy** a **audioknihy** – nijak výrazné enklávy, spíše zesilují efekt čtení

8.2 Závěry (2)

- **rodina** – rozhodující faktor v tom, zda se staneme čtenáři
- **povinná/doporučená četba** - otevřený problém
- **internet** – růst četby v tomto prostředí, zejména informačních textů

8.3 Závěry (3)

český čtenář:

- žena
- z věkové kohorty 15-24 let
- nejméně s maturitou
- pracující duševně
- ne z nejnižší, ani z nejvyšší příjmové kategorie
- ne z Prahy

děkuji za pozornost...

